05/04/2019

Η ιστορική Ιερά Μονή Ιέρακος στην Σπάρτη

/ Ιερές Μονές

Στις αρχές του 19ου αιώνα, μία οσιακή μορφή του αγιορείτικου Μοναχισμού ήρθε στα ευλογημένα χώματα της Λακωνίας.

Πρόκειται για τον Μοναχό Κυριακό Στουρνάρα, ο οποίος έχει μείνει στη συνείδηση και τη μνήμη του ντόπιου πληθυσμού με την επωνυμία «Άγιος Δάσκαλος».

Ο Γέροντας Κυριακός, λίαν πεπαιδευμένος και κάτοχος της ιατρικής επιστήμης, εγκατέλειψε τα εγκόσμια και μόνασε στο Περιβόλι της Παναγίας. Αργότερα, όμως, ο Θεός, θέλοντας να στηρίξει πνευματικά το λαό του Ζάρακα, που στέναζε ακόμα κάτω από τον οθωμανικό ζυγό, οδήγησε τα βήματα του αγιασμένου Γέροντα στο όρος Μπαλογκαίρι, που βρίσκεται μεταξύ των χωρίων Ιέρακος και Ρειχέας. Ο Μοναχός, αψηφώντας το δύσβατο του τόπου, ασκήτευσε για αρκετό χρονικό διάστημα σε δύο απόκρημνες σπηλιές.

Είχε δε, σφοδρό πόθο να χτίσει μία εκκλησία και ο Θεός εκπλήρωσε την ιερή επιθυμία του με τον εξής θαυμαστό τρόπο: Για αρκετά βράδια έβλεπε σε μακρινή απόσταση ένα παράδοξο, υπερφυσικό φως και αποφάσισε να κατευθυνθεί προς τα εκεί, για να εξιχνιάσει το μυστήριο. Όταν έφτασε στον ορισμένο τόπο, στην κορυφή ενός λόφου, αντίκρυσε ένα εξαίσιο θέαμα: Πάνω σε ένα δέντρο, σε μία γκλαντινιά, βρισκόταν, σαν σε φυσικό προσκυνητάρι, μία εικόνα του Αγίου Γεωργίου.

Στην περιοχή αυτή, όπου προϋπήρχε παλαιό, ερειπωμένο εκκλησάκι, ο Γέροντας αποφάσισε να χτίσει ένα Ναό προς τιμήν του Τροπαιοφόρου. Προτίμησε, όμως, να πραγματώσει το σκοπό του λίγο χαμηλότερα, καθώς η περίοπτη θέση, όπου βρέθηκε η εικόνα, ήταν εκτεθειμένη στους σφοδρούς ανέμους του Μυρτώου Πελάγους, αλλά και στα μάτια των πειρατών, που λυμαίνονταν την περιοχή.
Ωστόσο, όταν άρχισαν να ανοίγουν τα θεμέλια, σημειώθηκε το εξής αναπάντεχο. Κάθε πρωί, επί τρεις ημέρες, όταν οι χτίστες πήγαιναν να εργαστούν, διαπίστωναν ότι τα εργαλεία τους δεν βρίσκονταν εκεί που τα είχαν αφήσει, αλλά υψηλότερα, στο λόφο όπου είχε βρεθεί η εικόνα. Τότε ο Γέροντας έδωσε εντολή να παραφυλάξουν, για να ανακαλύψουν ποιός μετέφερε τα εργαλεία. Όντως, παρέμειναν τη νύχτα εκεί και είδαν έκπληκτοι τα εργαλεία να σηκώνονται «μόνα τους» στον αέρα και να κατευθύνονται προς την κορυφή του λόφου. Τότε πλέον αντιλήφθηκαν ότι ήταν θέλημα Θεού να χτιστεί ο Ναός σ’ εκείνο το σημείο και άρχισαν με σπουδή την οικοδόμηση στη θεοπρόβλητη τοποθεσία.

Μάλιστα, για να έχουν πλούσια τη θεϊκή αρωγή, ο Γέροντας είπε στους εργάτες να νηστεύουν απαραιτήτως κάθε Τετάρτη και Παρασκευή, καθώς και σε όλες τις καθορισμένες από την Εκκλησία μας περιόδους νηστείας. Τόσος δε ήταν ο ιερός ζήλος του για την αρετή της νηστείας, ώστε, όταν κάποια Τετάρτη, οι οικοδόμοι την παρέβλεψαν, εκείνος έδωσε εντολή να γκρεμιστεί ο,τι είχαν χτίσει την ημέρα αυτή, προκειμένου να μη στερηθεί το έργο την ευλογία του Θεού.

Καί όντως, με τη σοφή καθοδήγηση και τις θεοπειθείς προσευχές του Αγίου

Δασκάλου, που είλκυσαν τη Θεία Χάρη, ο τόπος μας απέκτησε ένα μοναδικό στο είδος του οικοδομικό αριστούργημα, ένα Ναό ρυθμού σταυροειδούς, τρίκογχου, αγιορείτικης αρχιτεκτονικής, με κεντρικό τρούλλο και τέσσερις ψευδότρουλλους (πυργίσκους). Εξωτερικώς, συνιστά ένα ενιαίο οικοδόμημα, αλλά, εσωτερικώς, πρόκειται για τρεις ξεχωριστούς Ναούς. Ο πρώτος τιμάται στη μνήμη του Αγίου Γεωργίου. Φέρει, όμως, στο υπερώον του έναν δίκλιτο ναΐσκο, ρυθμού πολυγωνικού μετά τρούλλων, με τον οποίο συνδέεται διά μυστικής κλίμακος. Στον Ναό αυτό δεσπόζουν δύο -μεγάλων διαστάσεων- θαυματουργές Εικόνες. Η μία αναπαριστά τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου, στον οποίο είναι αφιερωμένος ο Ναός. Η άλλη απεικονίζει την Παναγία στον εικονογραφικό τύπο «Ρόδον το Αμάραντον» και πλαισιώνεται από ρόδα και παραστάσεις εμπνευσμένες από τον Ακάθιστο Ύμνο, όπως είναι η κλίμαξ, η κιβωτός, η πύλη, η κλείς. Γιά το λόγο αυτό εορτάζεται το Σάββατο του Ακαθίστου.

Δεν μας είναι γνωστός ο τόπος προέλευσής της, γνωρίζουμε, όμως, τον υπερφυσικό τρόπο αφίξεώς της στην Ιερά Μονή. Κάποια μέρα, ο Κτίτορας, προικισμένος με το προορατικό χάρισμα, ειδοποίησε τους παρισταμένους, Μοναχούς και εργάτες, λέγοντάς τους με βεβαιότητα : «Ο Θεός αύριο θα μας στείλει ένα δώρο από τη θάλασσα». Πράγματι, την επομένη, κατέβηκαν στην παραλία, στη θέση Καμίνι, όπου αντίκρυσαν μία Εικόνα, λουσμένη σε υπερκόσμιο φως, που ταξίδευε – όρθια – πάνω στη θάλασσα. Ο Γέροντας την παρέλαβε με κατάνυξη και απέθεσε τον ατίμητο αυτό πνευματικό θησαυρό στο δεξιό κλίτος του Ναού της Ευαγγελίστριας.

Όσον αφορά στον τρίτο Ναό, είναι ημιτελής και καταλαμβάνει το χώρο του κεντρικού τρούλλου. Σύμφωνα δε, με την ντόπια λαική παράδοση, επρόκειτο να αφιερωθεί στην Αγία Παρασκευή. Εκτός, όμως, από την πρωτότυπη αυτή εκκλησία, ο φιλόπονος Κτίτορας οικοδόμησε και άλλα απαραίτητα κτίσματα για τις ανάγκες των εργατών, καθώς και των Μοναχών, που είχαν στο μεταξύ προσέλθει στο Μονύδριο, το οποίο είχε γίνει πόλος έλξεως για κάθε πονεμένη ψυχή. Οι πολυπληθείς προσκυνητές βρήκαν στο σεπτό πρόσωπο του Οσίου Κυριακού τον στοργικό πνευματικό πατέρα, τον άμισθο ιατρό, τον χαρισματούχο, διορατικό Γέροντα, τον άριστο κάτοχο της ελληνικής παιδείας, παρά τους πόδας του οποίου πολλά ελληνόπουλα διδάχθηκαν αναργύρως τα ιερά γράμματα.

Παρόλη, βέβαια, την πολύπλευρη κοινωνική του δραστηριότητα, η ψυχή του φιλέρημου ασκητή ποθούσε την ησυχία. Γι’ αυτό, περνούσε τον περισσότερο χρόνο του σε μία αθέατη σπηλιά εντός της Μονής, που επικοινωνούσε με το κελλί του με μία μυστική σύραγγα, ώστε κανείς να μη γνωρίζει που εκείνος βρισκόταν τις μέρες του εγκλεισμού του. Στην οροφή του σπηλαίου αυτού, είχε στερεώσει δύο αλυσίδες (κρεμαστήρες), στις οποίες στηριζόμενος αγωνιζόταν να νικήσει τη στοιχειώδη φυσική ανάγκη του ύπνου, προκειμένου να εξασκεί αδιάλειπτα τη νοερά προσευχή.

Τα σχεδόν υπεράνθρωπα ασκητικά του παλαίσματα, συνυφασμένα αρρηκτα με το χριστομίμητο ταπεινό του φρόνημα, τον ανέδειξαν υψιπέτη «αετό» του Πνεύματος.

Ωστόσο, ήρθε κάποτε η ώρα αυτός ο «αετός» να πετάξει ακόμα ψηλότερα, στην ουράνια πατρίδα. Ήταν το έτος 1853 και ο Γέροντας είχε φθάσει πλέον σε βαθύτατο γήρας. Το θείο κάλεσμα τον βρήκε στην προσφιλή του αφανή σπηλιά, γονατιστό και προσευχόμενο. Θαρρείς πως η πύρινη προσευχή του, ανεβαίνοντας με λαχτάρα προς τον Πλάστη του, συνανύψωσε και την αγιασμένη ψυχή του και την οδήγησε σ’ Εκείνον που τόσο λάτρεψε. Το σεπτό σκήνωμά του ετάφη σε άγνωστο -έως τώρα- σημείο του Μοναστηριού, απ’ όπου σκορπίζει -αφανώς, αλλά δαψιλώς- την ευλογία του στον ιερό αυτό τόπο. Χάρη στην ευλογία αυτή, αλλά και τα πολλά θαύματα της Παναγίας, η Μονή γνώρισε μια μακρά περίοδο πνευματικής ακμής. Ωστόσο, από τις αρχές του εικοστού αιώνα, εξαιτίας δυσμενών συγκυριών σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, άρχισε να παρακμάζει· ώσπου, στη δεκαετία του ’60, ένα συγκλονιστικό θαύμα της Κυρίας Θεοτόκου, έγινε αφορμή για την ανακαίνιση και ανασυγκρότησή της.

Την εποχή εκείνη, ο κύριος Δημήτριος Μοίρας, ο οποίος εργαζόταν ως κλητήρας στον Οργανισμό Λιμένος Πειραιώς, προσβλήθηκε από δεινή ασθενεία. Η περίπτωσή του είχε χαρακτηριστεί ιατρικώς ανίατη. Ήταν ένα θέαμα οικτρό, καθώς ο καρκίνος του ‘‘έτρωγε’’ το πρόσωπο, λίγο κάτω από το δεξί μάτι, και η πληγή του γινόταν όλο και πιο βαθιά. Ήταν, μάλιστα, αναγκασμένος να την καθαρίζει κάθε

μισή ώρα, γιατί έρρεε συνεχώς αίμα και πύον. Γι’αυτό, παρότι στο αντικαρκινικό νοσοκομείο ‘‘Άγιος Σάββας’’ του είχαν αποκλείσει κάθε πιθανότητα βελτίωσης, αποφάσισε να μεταβεί σε γιατρούς του εξωτερικού. Έχοντας, όμως, ακράδαντη πεποίθηση στη δύναμη που έχει η ευχή των γονέων, θέλησε να έλθει πρώτα στον τόπο καταγωγής του, τη Ρειχιά (ένα χωριό κοντά στην Ιερά Μονή Ιέρακος), για να πάρει την ευχή του πατέρα του. Ωστόσο, εκείνος, τον ξάφνιασε λέγοντάς του: «Παιδί μου, δεν θα πας πουθενά. Ο γιατρός είναι μπροστά μας• είναι η Παναγία μας, στο Μοναστήρι, στην Ευαγγελίστρια. Πρόσεξε, όμως, για να γίνει το θαύμα, πρέπει να κανείς δύο πράγματα που θα σού πω. Πρώτον, θα πας στον παπά να εξομολογηθείς και μετά θα κανονίσετε μία Λειτουργία στο Μοναστήρι, για να κοινωνήσεις. Θα πάτε από την παραμονή. Μετά τον Εσπερινό, θα ανέβεις στον επάνω Ναό και θα πας στην Εικόνα που ήρθε από τη θάλασσα. Θα γονατίσεις και θα την παρακαλέσεις να σε κάνει καλά, αλλά θα προσπαθήσεις να στάξει ένα δάκρυ από τα μάτια σου».

Ο κύριος Μοίρας τήρησε ακριβώς όσα του είπε ο απλός, μα πιστός πατέρας του. Εξομολογήθηκε, πήγε στο Μοναστήρι και, μετά τον Εσπερινό, ανέβηκε και προσευχήθηκε στην Παναγία με θερμά δάκρυα, δίνοντάς Της μιάν αυθόρμητη υπόσχεση : «Παναγία μου, κάνε με καλά και εγώ θα γίνω ραδιοφωνικός σταθμός να διαλαλώ το θαύμα Σου• και ο,τι μπορώ, θα εργαστώ για το Όνομά Σου». Κατόπιν, στράφηκε προς το καντήλι Της και άλειψε με λίγο λαδάκι την πληγή του. Την επομένη, με το πρώτο φως της ημέρας, βγήκε έξω για να κάνει τον τακτικό καθαρισμό της πληγής. Είχε, όπως πάντα, μαζί του γάζες, οξυζενέ και ένα μικρό καθρεφτάκι. Μόλις, όμως, το έφερε μπροστά στο πρόσωπό του, αντίκρυσε έκπληκτος το θαύμα! Η πληγή είχε κλείσει και δεν υπήρχε ούτε το παραμικρό σημάδι! Άρχισε να φωνάζει και να κλαίει ευχαριστώντας την Θεοτόκο και υποσχόμενος να κάνει τα πάντα για τη Μονή Της.

Κατά την επιστροφή του στην εργασία του, ο Διευθυντής του, συγκινημένος από την ευεργετική επέμβαση της Παναγίας, θέλησε να Της προσφέρει ένα δώρο. Έτσι, το τόσο απόμακρο Μοναστηράκι απέκτησε τηλεφωνική εγκαταστάση. Ο δε κύριος Μοίρας, τηρώντας την υπόσχεσή του, κατέστη μέγας ευεργέτης της Μονής, αφού, όπως χαρακτηριστικά ομολογούσε, από την ημέρα του θαύματος μία ‘φλόγα’ άναψε μέσα του. Ήταν ένας ασίγαστος πόθος να εργαστεί για το Σπίτι της Παναγίας. Καί πράγματι, μερίμνησε, μεταξύ άλλων, για την κτιριακή του ανακαίνιση, τη διάνοιξη του δρόμου και την ηλεκτροδότηση.

Κυρίως, όμως, το όνειρό του ήταν να δεί το εγκαταλελειμμένο Μοναστηράκι να δεσπόζει ως ένας ‘‘φάρος πνευματικός’’ σε όλη τη γύρω περιοχή. Γι’ αυτό, αγωνίστηκε για την επανιδρύση και στελέχωσή του, δίχως να πτοηθεί από τις αντιξοότητες και τα εμπόδια που παρουσιάστηκαν. Καί η Δέσποινά μας, βραβεύοντας τις άοκνες προσπάθειες και τον θερμό ζήλο του, έδωσε πάλι ζωή στην άλλοτε ερειπωμένη Μονή, η οποία -από το 1980- με την αμέριστη πατρική συμπαράσταση και την πολύτιμη αρωγή του Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Μονεμβασίας και Σπάρτης κ.κ. Ευσταθίου, λειτουργεί πλέον ως Γυναικείο Κοινόβιο.

Η Ιερά Μονή πανηγυρίζει στις 25 Μαρτίου, στην εορτή του Ευαγγελισμού της

Θεοτόκου, καθώς και στη μνήμη του Αγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου του Τροπαιοφόρου. Επίσης, στις 31 Αυγούστου εορτάζεται με ιδιαίτερη λαμπρότητα η Κατάθεσις της Τιμίας Ζώνης της Υπεραγίας Θεοτόκου. Στην πανήγυρη αυτή τελείται αρχιερατική Θεία Λειτουργία υπό του οικείου Μητροπολίτου, ο οποίος κατά την ημέρα αυτή τελεί την επέτειο της εις Επίσκοπον Χειροτονίας του.
Επίσης, στη Μονή τιμάται η εορτή της Υπαπαντής καθώς και η μνήμη του Αγίου Νεκταρίου σε αντιστοίχως ομώνυμα Παρεκκλήσια.